

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ ім. Г. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М. ДРАГОМАНОВА
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ» ім. І. СІКОРСЬКОГО

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ ХІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ»**

**REPORTS OF THE XI INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE "A PERSON, A SOCIETY, COMMUNICATIVE TECHNOLOGIES"**

м. Харків, 26–27 жовтня 2023 р.

Харків
2023

УДК 740+656+338

ББК 87

Л 93

Головні редактори:

Панченко С.В. – доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, ректор Українського державного університету залізничного транспорту

Андрущенко В.П. – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова

Редакційна колегія:

Абашик В.О. – д-р філос. наук, професор

Бабенко А.О. – канд. техн. наук, доцент

Вельш Вольфганг – габілітований доктор філософії, професор

Даніл'ян В. О. – канд. філос. наук, доцент

Дудін О.А. – канд. техн. наук, доцент

Змій С.О. – канд. техн. наук, доцент

Каграманян А.О. – канд. техн. наук, доцент

Колеснік К. Е. – канд. іст. наук, доцент, академік ТАУ

Коростельов Є.М. – канд. техн. наук, доцент

Кравець А. М. – канд. техн. наук, доцент

Куценко М. Ю. – канд. техн. наук, доцент

Лисечко В.П. – канд. техн. наук, доцент

Лях В.В. – д-р філос. наук, професор

Новіков Б. В. – д-р філос. наук, професор

Павлов В. І. – канд. філос. наук, доцент

Панченко В. В. – канд. техн. наук, доцент

Соломніков І.В. – канд. екон. наук, доцент

Семенцова О.В. – канд. екон. наук, доцент

Толстов І. В. – канд. філос. наук, доцент

Устенко О. В. – д-р техн. наук, професор, академік ТАУ

Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету залізничного транспорту (протокол № 6 від 11.12.2023 р.)

Людина, суспільство, комунікативні технології: матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф. 26-27 жовтня 2023р. Відп. за випуск В.О. Даніл'ян. — Харків : Мачулін, 2023. — 242 с..

ISBN 978-617-8195-79-3

УДК 740+656+338

Матеріали подано в авторській редакції

ISBN 978-617-8195-79-3

© Авторський колектив, 2023

© Мачулін, худ. оформлення, 2023

своєму діагнозі Гегель в основному виходить з не-епістемологічного морального скептицизму. Він повинен зробити це, щоб мати можливість протистояти моральному скептицизму за допомогою стратегії інтегративного анти-скептицизму.

Список використаних джерел

1. Ayer A.J. Language, Truth and Logic. Harmondsworth: Penguin UK, 1990. 208 p.
2. Fichte J.G. Grundlage des Naturrechts nach Principien der Wissenschaftslehre. Hrsg. von R. Lauth und H. Jacob. Stuttgart-Bad Cannstatt: Frommann-Holzboog, 1966. 485 S.
3. Hegel G.W.F. Phänomenologie des Geistes. Hrsg. von W. Bonsiepen und R. Heede. Hamburg: Meiner, 1980. 526 S.
4. Heidemann D.H. Der Begriff des Skeptizismus. Seine systematischen Formen, die pyrrhonische Skepsis und Hegels Herausforderung. Berlin, New York: Walter de Gruyter, 2007. X, 383 S.
5. Hume D. An Enquiry Concerning The Principles Of Morals. In: Enquiries Concerning Human Understanding And The Principles Of Morals. Ed. by L.A. Selby-Bigge and P.H. Nidditch. 3rd Edition. Oxford: Oxford University Press, 1988. 458 p.
6. Mackie J. L. Ethics. Inventing Right and Wrong. London: Penguin Books, 1990. 249 p.

З німецької мови переклав В. Абашинік

ДАНИЛ'ЯН В.О., к.філос.н. доцент

*Український державний університет залізничного транспорту
м. Харків, Україна*

ТЕОРІЯ РЕГІОНАЛЬНИХ РОЗБІЖНОСТЕЙ СТЕЙНА РОККАНА

Розуміння соціальних процесів та зрушень у власному суспільстві є вкрай важливим задля раціонального планування та ефективної реалізації державної політики в галузі соціального розвитку. Водночас соціологічне вивчення суспільних процесів неможливе без вивчення та аналізу досвіду інших країн, які мають позитивний досвід та напрацювання. Гарним прикладом країни, в якій успішно реалізується модель соціальної держави є Норвегія.

Сучасна соціологічна думка в Норвегії розвивається досить динамічно й включає в себе широкий спектр тем і напрямків дослідження, ключовими серед яких є: 1) соціальна демократія та державний соціалізм (вивчення впливу на життя громадян норвезької моделі соціальної держави, яка передбачає забезпечення соціального захисту та рівності); 2) гендерна рівність (дослідження проблем гендерної нерівності, фемінності та маскулінності, а також впливу

гендерної рівності на суспільство); 3) міграція і полікультурність (аналіз процесів міграції, інтеграції і культурного різноманіття, що є надзвичайно важливим, оскільки сучасна Норвегія - це багатокультурне суспільство зі значною кількістю іммігрантів); 4) екологічні питання (дослідження питань екології, сталого розвитку і впливу людини на природне середовище); 5) технологічний розвиток і суспільство (вивчення впливу інновацій, цифрових технологій та Інтернету на суспільство, комунікацію й міжособові відносини); 6) соціальна справедливість і нерівність (дослідження соціальної справедливості та рівності, зокрема доступність освіти, медичних послуг й інших аспектів соціальної нерівності).

Одним з видатних норвезьких соціологів і політологів ХХ століття є Стейн Роккан (Stein Rokkan). Його ідеї були важливими для розвитку політології та соціології, а роботи в галузі регіональної політики стали важливими для розуміння внутрішньополітичних процесів. Зокрема С.Роккан вивчав регіональні розбіжності у суспільствах і показував, як вони впливають на політику і соціальний розвиток.

Теорія регіональних розбіжностей С. Роккана демонструє яким чином внутрішні політичні розбіжності в країнах впливають на політичні процеси й системи, а регіональні розбіжності визначають політику і соціальний розвиток окремих регіонів.

Основні аспекти теорії регіональних розбіжностей С. Роккана полягають в наступному: 1) в кожному суспільстві існують регіональні розбіжності, які виникають через економічні, соціальні та культурні фактори, що призводить до необхідності досліджувати природу цих розбіжностей і їх вплив на політичні процеси; 2) регіональні розбіжності безпосередньо впливають на політичну поведінку як кандидатів, так й виборців, а також суттєво визначають результати виборів у різних регіонах (наприклад, регіони з різним економічним рівнем розвитку матимуть відмінні політичні інтереси та виборчі підтексти); 3) регіональні політичні групи задля захисту та лобіювання регіональних інтересів використовують різні ресурси (фінансові, інформаційні, політичні тощо), і усвідомлення цього впливу та його механізмів є ключовим для розуміння політичних процесів в умовах регіональних розбіжностей; 4) регіональні розбіжності та інтереси не є сталими та можуть змінюватися з часом через економічний розвиток та/ або занепад, демографічні, кліматичні зміни й т.ін.; вкрай важливо накопичувати дані, аналізувати їх динаміку та визначати її вплив на політичну діяльність; 5) провідну роль у вирішенні регіональних розбіжностей і забезпеченні рівності та справедливості в суспільстві відіграє регіональна політика.

Саме регіональна політика, на думку автора, є важливим чинником для розуміння політичних процесів та соціальної динаміки у країнах, що мають регіональні розбіжності. Задля провадження ефективної соціальної політики країнам, що мають регіональні розбіжності потрібно враховувати низку чинників: 1) розуміння того факту, причиною певної частки політичних конфліктів і суперечностей можуть бути регіональні розбіжності (наприклад, так як економічна нерівність, доступ до ресурсів, культурні та/ або етнічні відмінності); 2) регіональна політика має бути інструментом забезпечення рівності та справедливості в суспільстві, повинна вирівнювати регіональні розбіжності й сприяти забезпеченню однакового доступу до ресурсів і можливостей всім громадянам; 3) для зменшення економічних нерівностей між регіонами потрібно надавати підтримку й сприяти розвитку менш розвинених регіонів, сприяючи економічному росту та створенню робочих місць; 4) забезпечення інтересів різних регіонів допоможе уникнути конфліктів у суспільстві та сприятиме збереженню національної єдності; 5) децентралізація сприяє ефективному регіональному розвитку.

Таким чином теорія регіональних розбіжностей С.Роккана допомагає зрозуміти яким чином регіональні чинники впливають на політичні процеси і системи, а також є важливим інструментом аналізу політичної діяльності в різних регіонах та країнах.

ДАНІЛ'ЯН В.О., к.філос.н., доцент

РЯБЧЕНКО С.Р., здобувач першого (бакалаврського рівня вищої освіти

БАБЕНКО К.А., здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Український державний університет залізничного транспорту

м. Харків, Україна

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Інтенсивні темпи розвитку життя та високі вимоги до мобільності сучасної людини зумовлюють формування у свідомості кожної особистості ставлення до здоров'я як пріоритетної цінності. Сьогодні, в умовах техногенно зміненого довкілля, незважаючи на величезний обсяг різноманітних негативних психоемоційних впливів в умовах воєнного стану, відбувається процес пошуку нових напрямів, форм, методів та засобів формування здорового способу життя здобувачів вищої освіти й української молоді в цілому.

Варто зазначити, що здоров'я визначається наступними основними факторами: біологією людини, зовнішніми умовами, медичними послугами та

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ І. ФІЛОСОФСЬКІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ	5
АБАШНІК В.О. Григорій Сковорода у творчості Фелікса Гаазе (1882–1965)	5
АБАШНІК У.В. «Будинок привидів» (1942): особливості швейцарської комедії жахів	9
БЕРЕЗНИЙ В.М., ЄРМОЛЕНКО О.А., ЛИСЬОНКОВА Н.М. Трансформація освіти в епоху нейромереж	12
БЛИЗНЮК Л.М. Психофізіологічні основи мови і мислення	14
БЛИЗНЮК Л.М., МИХАЙЛОВА Є. Неогумбольдтіанство у визначенні мовної картини світу	16
БОЙЧЕНКО М.І. Цінності використання ші та вартості люської комунікації	18
ВАРЛАМОВА А.В., НЕШКО С.І. Переклад як засіб комунікації	21
ГАЙДЕМАНН Дітмар Герман Моральний скептицизм та етичний релятивізм	22
ДАНІЛ'ЯН В.О. Теорія регіональних розбіжностей Стейна Роккана	30
ДАНІЛ'ЯН В.О., РЯБЧЕНКО С.Р., БАБЕНКО К.А. Соціально-психологічні чинники формування здорового способу життя здобувачів вищої освіти	32
ДАРАГАН А., НАЗАРЕНКО І.Л. Особливості перекладу економічних текстів	34
ДОВЖЕНКО С.С., СВЕТОШ В.Ю. Особливості фізичної активності у зрілому віці у відповідності з європейськими стандартами	35
ДОНЕЦЬ С.М., ТАРУТА А. Переклад українських суспільно-політичних реалій англійською мовою	37
ЗАГРІЙЧУК І. Д. Комунікація та толерантність в умовах сучасної пограничної ситуації	39
ЗРОДНІКОВА К.В., УМРИХІНА К.О. Людина та інформаційно-комунікативні технології: виклик сучасності	43
ЗРОДНІКОВА К.В., МИНИННИК Д.В. Вплив культурної глобалізації на суспільство	44
КІМ К.В., КОВАЛЬОВА О.В., ШАПАТІНА О.О. Комунікації учасників освітнього процесу	45
КОДАЛЛЕ Клаус-Міхаель Дух прощення	47
КОЛЕСНИК К.Е. Образ кайзера Вільгельма в творчості німецького медальєра Карла Гьотца	53
КОЛЕСНИК К.Е., ІХНЕНКО С.О. Англо-ірландська книжкова мініатюра у ранньому Середньовіччі	60
КОММЕДАЛ О. Теорія гендеру та гендерної ідентичності С. М. Ольсен	67

Наукове видання
Відповідальність за редагування та достовірність інформації
несуть автори роботи

Людина, суспільство, комунікативні технології:
матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф.
26-27 жовтня 2023 р.

Reports of the XI International scientific-practical conference
“A person, a society, communicative technologies”

Відп. за випуск В.О. Даніл'ян

Підписано до друку 20.12.2023. Формат 60x84/16.
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап.
Ум. друк. арк. 27,67. Обл.-вид. арк. 41,8.
Наклад 300 пр. Зам. №

Видавець Мачулін Л.І.
тел. +38(068)886-52-57
editor2016@ukr.net
<http://knigoizdat.org.ua>
Свідоцтво про держреєстрацію:
сер. ХК №125 від 24.11.2004

Віддруковано в ПП Озеров Г. В.
м. Харків, вул. Університетська, 3, кв. 9.
Свідоцтво про реєстрацію: № 818604 від 02.03.2000.